

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ У НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

„ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для практичних занять та завдання
для індивідуальної і самостійної роботи
для студентів напряму підготовки
„Фінанси і кредит”

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи та
страхування
Протокол №13 від 12.05.2017р.

Чернігів, 2017

Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Методичні вказівки для практичних занять та завдання для індивідуальної і самостійної роботи для студентів напряму підготовки „Фінанси і кредит” / Укл.: Абакуменко О.В., Коваленко Л.О., Лук’яшко П.О., Міхеєнко Т.В. – Чернігів: ЧНТУ, – 2017. – 50с.

Укладачі: Абакуменко Ольга Вікторівна, доктор економічних наук, професор
Коваленко Лариса Олексіївна, кандидат економічних наук, професор
Лук’яшко Павло Олександрович, кандидат економічних наук, доцент
Міхеєнко Тетяна Василівна, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: Ільчук В.П., завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
доктор економічних наук, професор

Рецензент: Товстиженко О.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Теоретичні засади та правове забезпечення фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності (ФМЗЕД).....	6
Тема 2. Організаційне забезпечення ЗЕД суб'єктів господарювання.....	11
Тема 3. Ціноутворення у сфері ЗЕД.....	17
Тема 4. Аналіз та оцінка фінансових результатів ЗЕД суб'єктів господарювання.....	25
Тема 5. Фінансові ризики ЗЕД.....	30
Тема 6. Особливості здійснення розрахунків у ЗЕД та транскордонного переміщення капіталу.....	36
Тема 7. Домінанти впливу ЗЕД на національну економіку	45

ВСТУП

В умовах подальшого розвитку світового ринку, глобалізації, поглиблення міжнародної спеціалізації країн, зовнішньоекономічна діяльність набуває характеру визначального фактора розвитку національної економіки та напрямку діяльності суб'єктів господарювання. Особливо актуальним дане твердження є для України, показник відкритості економіки котрої перевищує 100%. Третина вартості вітчизняного валового внутрішнього продукту реалізується за межами країни, ще більша частка використовується для оплати імпортованих цінностей. Масштаби зовнішніх економічних операцій України та їх значення для національної економіки засвідчують надзвичайну актуальність практичної підготовки фахівців фінансового профілю у сфері фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності.

Метою дисципліни „Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності” є засвоєння студентами основ здійснення фінансових розрахунків та економічного обґрунтування рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства та на макрорівні.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- 1) з'ясування змісту зовнішньоекономічної діяльності та її впливу на економіку країни;
- 2) розкриття сутності та структури фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності;
- 3) вивчення правових аспектів виконання зовнішньоекономічних операцій на національному та міжнародному рівнях;
- 4) ознайомлення з механізмом оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
- 5) оволодіння навиками фінансового обґрунтування рішень в зовнішньоекономічній діяльності;
- 6) розкриття особливостей міжнародних кредитно-боргових відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

1. види зовнішньоекономічної діяльності;
2. структуру фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності;
3. методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
4. підходи до оподаткування зовнішньоекономічних операцій;
5. особливості ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності;
6. особливості здійснення розрахунків між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
7. форми міжнародного кредиту;

вміти:

1. визначати умови виходу на зовнішні ринки;
2. обґрунтовувати умови зовнішньоекономічного контракту;
3. розраховувати вартість експортного та імпортованого контракту;
4. обирати вид документарного платежу;
5. визначати економічну ефективність зовнішньоекономічних операцій.

Методичні вказівки для практичних занять, індивідуальної і самостійної роботи з дисципліни „Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності” складені у відповідності до робочої програми та є керівним документом при самостійному опануванні студентами теоретичних основ дисципліни та набутті практичних навичок фінансових розрахунків та обґрунтування рішень.

Завдання в методичних вказівках розподілені за темами дисципліни. Кожна тема представлена такими елементами:

- *Питання для обговорення* – становлять плани практичних занять за темою;
- *Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань* – дають уявлення про мінімальний рівень теоретичних знань, необхідний для адекватної участі в практичному занятті;
- *Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:* – завдання для самостійного опрацювання усіма студентами та формування додаткових (понад лекційний матеріал) знань, узагальнення отриманої інформації чи опрацювання статистичного матеріалу;
- *Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни* – завдання для самостійної роботи для студентів, котрі бажають поглибити свої знання. Передбачають підготовку реферату з подальшим захистом або наукової публікації під керівництвом викладача. Запропонований перелік тем може бути доповнений за бажанням студента та за згодою викладача. Даний вид роботи оцінюється окремо як самостійна робота студента.
- *Задачі* – моделюють практичні ситуації, котрі потребують розрахункового опрацювання або обґрунтування рішень.
- *Тести* – питання множинного вибору, з переліку котрих може бути сформований тестовий елемент завдань заліку. Тестові завдання для заліку можуть бути сформовані в довільному порядку переважно з тестів, представлених у методичних вказівках. Відповіддю на кожен з тестів є лише один пункт із запропонованих варіантів.

Тема 1. Теоретичні засади та правове забезпечення фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності (ФМЗЕД)

Питання для обговорення:

1. Поняття ЗЕД, її види та вплив на економіку країни
2. ФМЗЕД: сутність, мета, задачі, рівні
3. Структура ФМЗЕД
4. Нормативно-правове регулювання ЗЕД в Україні

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Сформулюйте визначення ЗЕД.
2. Назвіть види ЗЕД.
3. Назвіть позитивні впливи ЗЕД на економіку країни.
4. Назвіть негативні впливи ЗЕД на економіку країни.
5. В чому полягає основна мета державного регулювання ЗЕД?
6. Наведіть класифікацію методів державного регулювання ЗЕД.
7. Оцініть перспективи застосування різних методів державного регулювання для різних видів ЗЕД.
8. Сформулюйте визначення ФМЗЕД.
9. Охарактеризуйте структуру ФМЗЕД.
10. Назвіть основні нормативні акти, що регулюють ЗЕД в Україні та коротко охарактеризуйте їх зміст.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Підготувати аналітичну довідку про ЗЕД України за останні десять років.
2. Оцінити вплив (скласти перелік впливів з розподілом їх на позитивні та негативні) ЗЕД на економіку України.
3. Систематизувати (скласти перелік) основні відмінності ФМЗЕД на макро- та мікроекономічному рівнях.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Динаміка структури зовнішньої торгівлі товарами в Україні та її вплив на національну економіку.
2. Практика застосування різних методів державного регулювання ЗЕД в Україні: особливості та наслідки.
3. Напрямки адаптації правового регулювання ЗЕД в Україні до норм і правил Європейського Союзу.

Задача 1.

Для економіки країни характерні наступні показники та співвідношення: ВВП – 121082 млн. \$; споживчі витрати в складі ВВП 75,2%; експортна квота – 31,0%; імпортна квота – 29,8%; частка імпорту у споживчих витратах 51,7%. Як вплине зростання попиту населення на імпортні товари на 10% (за рахунок

перерозподілу наявного обсягу витрат) на показник ВВП, імпорту та експорту квоти?

Задача 2.

Оцінити ступінь та динаміку відкритості економіки країни на основі таких показників:

Показники	2010 рік	2015 рік
ВВП, млн. \$	135937,8	91050,5
Обсяг імпорту, млн. \$	69446,1	49608,0
Обсяг експорту, млн. \$	63963,4	47890,5

Тести

1. Із наведеного переліку оберіть визначальну ознаку ЗЕД як поняття:

- a) грошовий характер розрахунків;
- b) систематичність відносин;
- c) транскордонний рух вартості;
- d) ринкова свобода учасників.

2. Із наведеного переліку оберіть позитивні наслідки активізації ЗЕД:

- a) більш повне задоволення потреб населення;
- b) ефективне використання вітчизняних ресурсів за кордоном;
- c) виїзд населення на заробітки;
- d) вірна відповідь відсутня.

3. Із наведеного переліку оберіть негативні наслідки активізації ЗЕД:

- a) витіснення національного виробника з внутрішнього ринку;
- b) зростання конкуренції на внутрішньому ринку;
- c) надходження на внутрішній ринок товарів, що не виробляються в країні;
- d) усі відповіді вірні.

4. Із наведеного переліку оберіть визначення ФМЗЕД:

- a) фінансово-господарська діяльність, котра в процесі її здійснення потребує перетину кордону майном або робочою силою;
- b) система фінансування ЗЕД, яка полягає у формуванні грошових фондів достатніх для забезпечення її ефективності;
- c) сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів, транспортних засобів через митний кордон України;
- d) сукупність форм, методів, важелів, інструментів регулювання процесів формування та використання фінансових ресурсів у ЗЕД.

5. До методів державного регулювання ЗЕД належать:

- a) тарифні методи;
- b) нетарифні методи;
- c) методи валютного регулювання;
- d) усі відповіді вірні.

6. З наведеного списку оберіть метод державного регулювання ЗЕД, котрий відноситься до тарифних:

- a) встановлення квот на імпорт;
- b) оподаткування ввізним митом;
- c) ліцензування експорту;
- d) валютні інтервенції.

7. З наведеного списку оберіть метод державного регулювання ЗЕД, котрий відноситься до нетарифних:

- a) валютні інтервенції;
- b) оподаткування ввізним митом;
- c) ліцензування експорту;
- d) вірна відповідь відсутня.

8. З наведеного списку оберіть метод державного регулювання ЗЕД, котрий відноситься до валютного регулювання:

- a) валютні інтервенції;
- b) оподаткування ввізним митом;
- c) ліцензування експорту;
- d) вірна відповідь відсутня.

9. В чому полягає зміст квотування імпорту:

- a) встановлення граничного обсягу товарів дозволеного для імпорту в країну;
- b) надання дозволів на імпорт товарів у країну окремим імпортерам;
- c) встановлення мінімальної частки сировини вітчизняного виробництва у структурі вартості імпортованих товарів;
- d) встановлення плати за здійснення митних формальностей та митного оформлення товарів.

10. В чому полягає зміст валютних інтервенцій:

- a) надання ліцензій фінансовим установам на здійснення валютних операцій;
- b) купівля-продаж валюти на відкритому ринку;
- c) встановлення норми щодо обов'язкового продажу валютної виручки експортерів;
- d) законодавче закріплення граничних термінів здійснення валютних розрахунків.

11. Ліцензування установ, що мають право здійснювати валютні операції відноситься до методів:

- a) тарифних;
- b) нетарифних;
- c) валютного регулювання;
- d) квотування ЗЕД.

12. Диференціація ставок митного тарифу на повні, пільгові та преференційні відноситься до методів:

- a) тарифних;
- b) нетарифних;
- c) валютного регулювання;
- d) квотування ЗЕД.

13. Субсидування експорту державою відноситься до:

- a) методів валютного регулювання;
- b) протекціоністських методів;
- c) методів лібералізації ЗЕД;
- d) не є методом державного регулювання ЗЕД.

14. Протекціонізм в ЗЕД реалізується шляхом:

- a) встановлення високих експортних мит;
- b) встановлення експортних квот;
- c) добровільних обмежень експорту;
- d) встановлення високих імпорتنних мит.

15. До показників відкритості економіки країни відносяться:

- a) імпортна квота;
- b) експортна квота;
- c) зовнішньо-торгівельна квота;
- d) усі відповіді вірні.

16. Зовнішньо-торгівельна квота (показник відкритості економіки) країни розраховується як:

- a) $\frac{Exp}{ВВП}$;
- b) $\frac{Imp}{ВВП}$;
- c) $\frac{Exp - Imp}{ВВП}$;
- d) $\frac{Exp + Imp}{ВВП}$.

17. Імпортна квота (показник відкритості економіки) країни розраховується як:

- a) $\frac{Exp}{ВВП}$;
- b) $\frac{Imp}{ВВП}$;
- c) $\frac{Imp - Exp}{ВВП}$;
- d) $\frac{Exp + Imp}{ВВП}$.

18. Експортна квота (показник відкритості економіки) країни розраховується як:

- a) $\frac{Exp}{ВВП}$;
- b) $\frac{Imp}{ВВП}$;
- c) $\frac{ВВП - Exp}{ВВП}$;
- d) $\frac{Exp + Imp}{ВВП}$.

19. Митним тарифом України встановлюються:

- a) правила митного оподаткування;
- b) процедура митного контролю;
- c) митні формальності;
- d) ставки імпортного мита.

20. Засадничим законом, що встановлює правові основи ЗЕД в Україні, є:

- a) ЗУ „Про зовнішньоекономічну діяльність”;
- b) Митний кодекс України;
- c) ЗУ „Про Митний тариф України”;
- d) Цивільний кодекс України.

21. Правовим документом, що регламентує процедури митного контролю, митні формальності та митне оподаткування в Україні, є:

- a) ЗУ „Про зовнішньоекономічну діяльність”;
- b) Митний кодекс України;
- c) ЗУ „Про Митний тариф України”;
- d) Цивільний кодекс України.

Рекомендована література:

1. Абакуменко О. В., Лук'яшко П. О., Литовченко М. В. Вплив зовнішньоекономічної діяльності на економіку України // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – №7. – С. 45-51.
2. Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/vvp/vvp_ric/vvpzkkv_u.htm
3. Дем'янюк О. Актуальні проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / О. Дем'янюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2013. - Вип. 4. - С. 94-102.

4. Дьяченко О. В. Національні регулятори зовнішньоекономічної діяльності України / О. В. Дьяченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 5(1). – С. 76-79.
5. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” № 959-ХІІ від 16.04.1991 // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
6. Закон України „Про Митний тариф України” № 584-VII від 19.09.2013 // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
7. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/e_iovt/arh_iovt2016.htm
8. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
9. Митний кодекс: Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
10. Саніна О. Р., Кірієнко Ю.А. Індикатори оцінки відкритості економічної системи України / О. Р. Саніна, Ю. А. Кірієнко // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – 2011. – № 704. – С. 158-166.
11. Ткачик Ф. П., Гуцул І. А. Митні та податкові регулятори зовнішньоекономічної діяльності / Ф. П. Ткачик, І. А. Гуцул // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 24. – С. 132-136.
12. Товкун І. М. Особливості законодавчого регулювання експортно-імпортних операцій / І. М. Товкун // Право та інновації. – 2015. – № 1. – С. 69-74.
13. Фролов С. М., Чоботар О. І. Інструменти прихованого протекціонізму та їх вплив на регулювання зовнішньоекономічної діяльності України / С. М. Фролов, О. І. Чоботар // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2014. - Вип. 39. - С. 216-224.
14. Черчик Л. Основні проблеми зовнішньоекономічної діяльності підприємств України / Л. Черчик // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 2. – С. 21-26.
15. Щербатюк Н. В. Класифікація заходів нетарифного регулювання / Н. В. Щербатюк // Часопис Київського університету права. - 2012. - № 2. - С. 111-116.

Тема 2. Організаційне забезпечення ЗЕД суб'єктів господарювання

Питання для обговорення:

1. Легалізація ЗЕД суб'єктів господарювання в Україні
2. Зовнішньоекономічний контракт та його зміст
3. Організація укладання та посвідчення зовнішньоекономічних контрактів
4. Міжнародні транспортні операції та особливості їх документального оформлення

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Охарактеризуйте процедуру легалізації суб'єкта ЗЕД в Україні.
2. Назвіть елементи зовнішньоекономічного контракту.

3. Вкажіть основні етапи виходу суб'єкта господарювання на зовнішні ринки.
4. Охарактеризуйте зміст та значення підготовчого етапу до укладання зовнішньоекономічного контракту.
5. Охарактеризуйте можливості та особливості застосування сучасних цифрових технологій для посвідчення зовнішньоекономічних контрактів.
6. Назвіть варіанти вирішення спорів, котрі виникають між суб'єктами ЗЕД.
7. Перелічіть основні види транспорту, що використовуються в ЗЕД. Охарактеризуйте переваги і недоліки кожного з них.
8. Назвіть основні товаророзпорядчі та товаросупровідні документи, котрі застосовуються в міжнародних перевезеннях морським транспортом.
9. Назвіть основні товаросупровідні документи, котрі застосовуються в міжнародних перевезеннях залізничним транспортом.
10. Назвіть основні товаросупровідні документи, котрі застосовуються в міжнародних автоперевезеннях.
11. Назвіть основні товаросупровідні документи, котрі застосовуються в міжнародних авіаперевезеннях.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Визначити потенційно цікаві країни для експорту пшениці за обсягами попиту та рівнем внутрішніх цін, спробувати оцінити особливості правової регламентації та оподаткування операцій завезення пшениці на їх територію.
2. Визначити потенційно цікаві країни для закупівлі флеш носіїв для подальшого імпорту в Україну за обсягами пропозиції та рівнем цін, спробувати оцінити особливості правової регламентації та оподаткування операцій із вивезення даного товару з території країни-виробника та завезення його в Україну.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Легалізація ЗЕД: діалектика інтересів держави та ринкової свободи учасників.
2. Особливості та недоліки правового поля застосування електронного підпису в Україні.
3. Динаміка основних транспортних потоків України за останні 5 років за видами транспорту.
4. Динаміка основних транспортних потоків України за останні 5 років за напрямками.
5. Особливості та проблеми реалізації транзитного потенціалу України.

Задача 1.

Обрати закордонного постачальника за критерієм мінімізації витрат на імпорт товару за наступних умов. Постачальник А – пропонує товар за ціною 450\$ за одиницю, при цьому витрати на доставку партії в 100 одиниць складуть 2150\$, ввізне мито справляється за повною ставкою 10% від вартості з

урахуванням транспортних витрат. Постачальник Б – пропонує товар за ціною 470€ за одиницю, витрати на доставку партії товару в 100 одиниць складуть 1800€. Через наявність договору між Україною та країною постачальника Б ввізне мито справляється за пільговою ставкою 1% від вартості з урахуванням транспортних витрат.

Задача 2.

Обрати вид транспорту для перевезення товару вартістю 15000€ з Іспанії до України за наступних умов:

- авіаперевезення:
 - вартість перевезення 7500\$
 - тривалість – 1 день;
 - страховий платіж – 3%;
- залізничне перевезення:
 - вартість перевезення 1500\$
 - тривалість – 28 днів;
 - страховий платіж – 5%;
- автомобільне перевезення:
 - вартість перевезення 2500\$
 - тривалість – 10 днів;
 - страховий платіж – 7%;
- морське перевезення:
 - вартість перевезення 1100\$
 - тривалість – 20 днів;
 - страховий платіж – 7%;

Для оплати всіх витрат замовник використовує кредитні кошти, отримані під 45% річних, погасити котрі він зможе через 3 дні після доставки..

Тести

1. Що із наведеного переліку не застосовується в Україні для легалізації ЗЕД суб'єктів господарювання:

- a) реєстрація як суб'єкт ЗЕД;
- b) постановка на облік в органах Державної фіскальної служби України;
- c) реєстрація окремих видів зовнішньоекономічних контрактів;
- d) правильна відповідь відсутня.

2. До переліку розділів зовнішньоекономічного контракту не входить:

- a) преамбула;
- b) базисні умови ІНКOTЕРМС;
- c) арбітраж;
- d) правильна відповідь відсутня.

3. Зовнішньоекономічний контракт – це:

- a) письмова претензія, що пред'являється покупцем продавцю у зв'язку з невідповідністю якості чи кількості товару;
- b) належним чином оформлена угода двох суб'єктів підприємницької діяльності – резидентів різних країн, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків;
- c) документ публічно-правового характеру, в котрому відображені вимоги політичних прав соціальних прошарків та класів;
- d) вірна відповідь відсутня.

4. Рекламация – це:

- a) письмова претензія, що пред'являється покупцем продавцю у зв'язку з невідповідністю якості чи кількості товару;
- b) пропозиція щодо укладення договору з описом характеристик та переваг пропонованого товару;
- c) документ публічно-правового характеру, в котрому відображені вимоги політичних прав соціальних прошарків та класів;
- d) вірна відповідь відсутня.

5. Арбітраж – це:

- a) вирішення спорів між учасниками ЗЕД спеціалізованим державним судом;
- b) вирішення спору на основі двосторонньої домовленості;
- c) вирішення спору незалежними суддями вибраними сторонами спору;
- d) винагорода арбітру.

6. До переліку обов'язкових елементів зовнішньоекономічного контракту не входить:

- a) ціна товару;
- b) умови платежу;
- c) умови передачі товару;
- d) відтиски печаток.

7. Згідно ЗУ „Про електронний цифровий підпис” електронний підпис – це:

- a) сканований підпис фізичної особи;
- b) оцифрований відтиск пальця фізичної особи;
- c) дані в електронній формі, призначені для ідентифікації підписувача;
- d) будь-який набір символів на розсуд підписувача.

8. Основою, ідентифікації підписувача із застосуванням електронного підпису є:

- a) зберігання прикладів електронних підписів міжнародною організацією;
- b) взаємна довіра сторін;
- c) заборона копіювати електронний підпис;
- d) спільний секрет.

9. Згідно законодавства України електронний цифровий підпис на відміну від електронного підпису:

- a) створюється із застосуванням методів криптографії;
- b) не передбачає існування спільного секрету;
- c) не може використовуватися для посвідчення договорів;
- d) може належати виключно державним органам і установам.

10. Не належить до підготовчого етапу укладання зовнішньоекономічного контракту:

- a) маркетингове дослідження ринку;
- b) формування оферти;
- c) надсилання реклаमाцій;
- d) вибір потенційних контрагентів.

11. Оферта – це:

- a) декларація про відкритість і транспарентність;
- b) товаросупровідний документ для авіап перевезень;
- c) товаророзпорядчий документ для морських перевезень;
- d) пропозиція щодо укладення договору.

12. Коносамент – це:

- a) товаророзпорядчий документ для морських перевезень;
- b) товаророзпорядчий документ для авіап перевезень;
- c) товаророзпорядчий документ для залізничних перевезень;
- d) товаророзпорядчий документ для автоперевезень.

13. Книжка МДП – це:

- a) товаророзпорядчий документ для морських перевезень;
- b) митний вантажосупровідний документ для автомобільних і залізничних перевезень;
- c) книжка фіксації сплати суб'єктом ЗЕД митних додаткових платежів;
- d) не стосується ЗЕД.

14. Авіанакладна складається у такій кількості екземплярів:

- a) 3;
- b) 7;
- c) 12;
- d) 18.

15. Лінійне судноплавство відрізняється від трампового тим, що:

- a) перше нерегулярне, друге регулярне;
- b) перше регулярне, друге нерегулярне;
- c) перше міжнародне, друге в рамках однієї країни;
- d) відмінності відсутні.

16. Перевезення товарів лінійними морськими рейсами оформлюється:

- a) коносаментом;
- b) морським чартером;
- c) доковою розпискою;
- d) дорожною відомістю.

17. Перевезення товарів трамповими морськими рейсами оформлюється:

- a) коносаментом;
- b) морським чартером;
- c) доковою розпискою;
- d) дорожною відомістю.

18. Дорожня відомість – це:

- a) товаросупровідний документ для залізничних перевезень;
- b) товаросупровідний документ для автоперевезень;
- c) товаросупровідний документ для морських перевезень;
- d) товаросупровідний документ для авіаперевезень.

19. Штурманська розписка:

- a) видається замовнику перевезення після укладення договору;
- b) видається відправнику після завантаження товару на борт судна;
- c) видається штурману після розвантаження товару в порту призначення;
- d) видається штурманом адміністрації порту після розвантаження товару.

20. Митне оформлення товарів, що транспортуються трубопровідним транспортом та лініями електропередач відбувається на основі:

- a) трубопровідних чартерів;
- b) зовнішньоекономічних контрактів;
- c) фактичних вимірювань;
- d) актів прийому-передачі.

Рекомендована література:

1. Архіпова К. С. Правовий режим використання електронного цифрового підпису в аспекті попередження правопорушень і злочинів / К. С. Архіпова // Юридична наука. – 2011. – № 4-5. – С. 133-140.
2. Бондарчук І. В. Електронний цифровий підпис – європейський курс України / І. В. Бондарчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2015. - № 1. - С. 5-9.
3. Головань О. О., Коваленко Н. М. Міжнародні транспортні перевезення: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” напряму підготовки „Менеджмент” професійного спрямування „Менеджмент ЗЕД” / О. О. Головань, Н. М. Коваленко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 80 с.
4. Горкуша М. Ю. Правові засади регулювання ідентифікаторів в Україні / М. Ю. Горкуша // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. - 2015. - вип. 20. - С. 140-144.

5. Довнич О. М. Легітимація зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання / О. М. Довнич // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2014. – № 2. – С. 98-100.
6. Закон України „Про електронний цифровий підпис” № 852-IV від 22.05.2003 // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
7. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/ztpu_es/arh_ztpu_es_2016.htm
8. Каламайко А. Ю. Процесуальне значення електронного підпису в доказовій діяльності / А. Ю. Каламайко // Право та інноваційне суспільство. - 2015. - № 1. - С. 107-113.
9. Коваленко Л. О., Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
10. Костенко О. В. Створення Довірчого центру Міністерства юстиції України - вікно держави у світовий простір електронного цифрового підпису / О. В. Костенко // Бюлетень Міністерства юстиції України : Офіційне видання. – 2014. – № 3. – С. 142-149.
11. Писаренко В. П. Порівняльний аналіз європейського законодавства в галузі електронного документообігу / В. П. Писаренко // Публічне управління: теорія та практика. – 2011. – №4. – С. 28-33.
12. Саксонов В. Б. Правові особливості зовнішньоекономічних договорів (контрактів) України / В. Б. Саксонов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2. – С. 252-260.
13. Сальнікова Г. І. Специфічні риси зовнішньоекономічного договору за законодавством України / Г. І. Сальнікова // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". – Х. : Право, 2013. – 2013. № 1 (12). – С. 215-223.
14. Структура зовнішньої торгівлі послугами // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/zd/ztp/ztp_u/ztp_u_0114_bez.html
15. Структура експорту-імпорту за видами послуг // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/str_eip_kv/str_eip_kv_u/str_eip2015_u.htm
16. Топольницька Т. Б. Теоретичні засади організаційно-економічного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Т. Б. Топольницька // Інноваційна економіка. – 2013. – № 2. – С. 84-88.
17. Юшина С. І. Легітимація зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання: поняття та законодавче забезпечення / С. І. Юшина // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 2. – С. 131-137.

Тема 3. Ціноутворення у сфері ЗЕД

Питання для обговорення:

1. Ціна в ЗЕД
2. Структура ціни зовнішньоекономічного контракту
3. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів ІНКОТЕРМС
4. Податкова складова ціни зовнішньоекономічного контракту

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Охарактеризуйте види „світових” цін. Які фактори обумовлюють множинність цін світового ринку?
2. Перелічіть складові вартості імпортного товару для споживача.
3. Що таке ІНКОТЕРМС? Яке його призначення?
4. Наведіть перелік базових умов поставки згідно останньої версії ІКОТЕРМС.
5. Охарактеризуйте групи базових умов поставки згідно останньої версії ІКОТЕРМС та їх склад.
6. Конкретизуйте точку передачі ризиків та розподіл витрат між покупцем та продавцем за кожним варіантом базових умов поставки.
7. Назвіть платежі, що формують податкову складову ціни зовнішньоекономічного контракту.
8. Які податкові платежі справляються на митному кордоні України?
9. Коротко охарактеризуйте види мита, передбачені в Україні.
10. Опишіть механізм оподаткування суб'єктів господарювання податком на додану вартість.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Скласти таблицю розподілу витрат між продавцем та покупцем за кожним варіантом базових умов поставки ІНКОТЕРМС.
2. Схематично відобразити точку переходу ризиків на шляху від виробника до покупця за кожним варіантом базових умов поставки ІНКОТЕРМС.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Внутрішні ціни на ринках різних країн: паритет та фактори його формування.
2. Lex mercatoria в практиці зовнішньоекономічних відносин.
3. Еволюція Міжнародних правил тлумачення комерційних термінів (ІНКОТЕРМС) у XX-XXI століттях.
4. Оцінка податкової складової вартості імпортних товарів в Україні.
5. Фіскальна роль ЗЕД в Україні.

Задача 1.

Планові показники зовнішньоекономічної операції для експортера:

- собівартість партії товару у виробника – 99500 китайських юаней;
- витрати на перевезення товару до порту в Китаї – 2500 китайських юаней;
- витрати на розвантаження в порту Китаю – 100\$;
- портові збори – 120\$;
- оплата митних формальностей та платежів у Китаї – 30\$;
- вартість завантаження на корабель – 150\$;
- вартість морського перевезення – 2500\$;
- ставка страхового платежу на морській ділянці шляху – 5%;
- вартість розвантаження в порту Одеси – 250\$;

- портові збори в Одесі – 300\$;
- митні формальності в Україні – 1500 грн.;
- митні платежі в Україні – 1300€;
- вартість перевезення від порту Одеси до покупця в Україні – 17000 грн.

Визначити мінімально прийнятну для експортера ціну зовнішньоекономічного контракту за усіма можливими базовими умовами поставки.

$$1\$ = 28\text{г.} \quad 1\text{€} = 30\text{г.}$$

Задача 2.

Визначити максимально прийнятну ціну зовнішньоекономічного контракту для українського підприємства для усіх можливих варіантів базових умов поставки, при наступних планових показниках операції:

- ціна продажу партії імпортного товару в Україні – 690 тис.грн.;
- вартість перевезення від порту Одеси до складу покупця – 9000 грн.;
- митні платежі в Україні – 1300€;
- митні формальності в Україні – 1500 грн.;
- портові збори в Одесі – 200\$;
- вартість розвантаження в порту Одеси – 250\$;
- вартість морського перевезення 2700\$;
- ставка страхового платежу на морській ділянці шляху – 4,5%;
- вартість завантаження на корабель у Китаї – 250\$;
- оплата митних формальностей та платежів у Китаї – 50\$;
- портові збори в Китаї – 200\$;
- витрати на розвантаження в порту Китаю – 200\$;
- витрати на перевезення товару від виробника до порту в Китаї – 3500 китайських юаней.

$$1\$ = 28\text{г.} \quad 1\text{€} = 30\text{г.}$$

Задача 3.

За результатами розв'язання задач 1 та 2 обґрунтувати оптимальний варіант базових умов постачання товару та запропонувати оптимальний рівень ціни зовнішньоекономічного контракту.

Задача 4.

В Україну завозиться партія товару, митна вартість якої становить 12300 \$. Ставка мита для даного товару встановлена на рівні 15%. Знайти суми мита та податку на додану вартість, що підлягають сплаті на митниці.

Тести

1. Що із наведеного переліку не повинно входити до ціни зовнішньоекономічного контракту незалежно від базових умов поставки:

a) собівартість товару;	c) митні платежі в країні імпорту;
b) прибуток виробника;	d) прибуток покупця.

2. ІНКОТЕРМС – це:

- a) міжнародна торгівельна організація;
- b) українська державна установа сприяння ЗЕД;
- c) міжнародні правила тлумачення комерційних термінів;
- d) міжнародний законодавчий акт щодо правил торгівлі.

3. ІНКОТЕРМС 2010 включає таку кількість термінів (базових умов поставки):

- a) 7;
- b) 9;
- c) 11;
- d) 13.

4. ІНКОТЕРМС 2010 включає таку кількість груп термінів (базових умов поставки):

- a) 1;
- b) 2;
- c) 3;
- d) 4.

5. Базові умови поставки EXW передбачають:

- a) передачу товару, подальших витрат та ризиків покупцеві на складі продавця;
- b) оплату продавцем страхових платежів на морській ділянці шляху;
- c) доставку товару продавцем до порту в країні покупця;
- d) доставку продавцем товару до складу покупця.

6. Згідно ІНКОТЕРМС 2010 в складі групи С передбачено такий варіант базових умов поставки:

- a) CCF;
- b) CFR;
- c) FOB;
- d) DDP.

7. Згідно ІНКОТЕРМС 2010 в складі групи F не передбачено такий варіант базових умов поставки:

- a) FAS;
- b) FAT;
- c) FCA;
- d) FOB.

8. Базові умови поставки FOB передбачають звільнення продавця від витрат та ризиків після:

- a) доставки товару до порту відправлення;
- b) розвантаження товару в порту відправлення;
- c) завантаження товару на борт судна;
- d) оплати фрахту судна.

9. Згідно ІНКОТЕРМС 2010 в складі групи D не передбачено такий варіант базових умов поставки:

- a) DAT;
- b) DAP;
- c) DDP;
- d) DDU.

10. Базові умови поставки FAS передбачають звільнення продавця від витрат та ризиків після:

- a) доставки товару до порту відправлення;
- b) розвантаження товару на причалі порту відправлення;
- c) завантаження товару на борт судна;
- d) оплати фрахту судна.

11. Який з варіантів базових умов поставки може бути застосований для різних типів транспорту:

- a) CIF;
- b) FAS;
- c) FOB;
- d) FCA.

12. Базові умови поставки CFR відрізняються від умов CIF тим, що:

- a) на умовах CFR страхування основного перевезення здійснюється за рахунок покупця;
- b) на умовах CFR страхування основного перевезення здійснюється за рахунок продавця;
- c) на умовах CFR оплата основного перевезення здійснюється за рахунок покупця;
- d) на умовах CFR оплата основного перевезення здійснюється за рахунок продавця.

13. Базові умови поставки CIF відрізняються від умов CIP тим, що:

- a) на умовах CIF страхування основного перевезення здійснюється за рахунок покупця;
- b) на умовах CIF страхування основного перевезення здійснюється за рахунок продавця;
- c) умови CIF передбачені для усіх видів транспорту;
- d) умови CIF передбачені виключно для водного транспорту.

14. Оплата митних платежів в країні імпорту на умовах DAT здійснюється за рахунок:

- a) продавця;
- b) покупця;
- c) перевізника;
- d) держави.

15. Базові умови поставки DAP відрізняються від умов DDP тим, що:

- a) на умовах DAP перевезення страхується за рахунок покупця;
- b) на умовах DAP перевезення страхується за рахунок продавця;
- c) на умовах DAP імпорتنі митні платежі оплачуються за рахунок покупця;
- d) на умовах DAP імпорتنі митні платежі оплачуються за рахунок продавця.

16. Який із наведених варіантів базових умов поставки передбачає оплату перевезення по країні експорту покупцем:

- a) EXW;
- b) FAS;
- c) FOB;
- d) DDU.

17. Який із наведених варіантів базових умов поставки передбачає оплату імпорتنих мит продавцем:

- a) EXW;
- b) FAS;
- c) FOB;
- d) DDU.

18. Базові умови групи D відрізняються від базових умов групи C передусім тим, що:

- a) зобов'язання продавця за умовами групи C завершуються в пункті прибуття вантажу;
- b) зобов'язання продавця за умовами групи C завершуються в пункті відправлення вантажу;
- c) зобов'язання продавця за умовами групи D завершуються в пункті відправлення вантажу;
- d) вірна відповідь відсутня.

19. Базові умови групи F відрізняються від базових умов групи C передусім тим, що:

- a) жодна з умов групи F не передбачає оплату основного перевезення продавцем;
- b) жодна з умов групи F не передбачає оплату основного перевезення покупцем;
- c) жодна з умов групи F не передбачає оплату імпорتنих мит продавцем;
- d) вірна відповідь відсутня.

20. Відмінність базових умов поставки FCA та CPT полягає в тому, що:

- a) на умовах FCA основне перевезення оплачує продавець;
- b) на умовах FCA страхування основного перевезення оплачує продавець;
- c) на умовах FCA основне перевезення оплачує покупець;
- d) на умовах FCA страхування основного перевезення оплачує перевізник.

21. ІНКОТЕРМС 2010 передбачена така кількість базових умов поставки, котрі можуть бути застосовані виключно для водного транспорту:

- a) 11;
- b) 6;
- c) 4;
- d) 2.

22. Відповідно до базових умов поставки DAT експортне мито сплачує:

- a) продавець;
- b) покупець;
- c) перевізник;
- d) споживач.

23. Відмінність базових умов поставки СІР та СРТ полягає в тому, що:
- a) на умовах СІР основне перевезення оплачує продавець;
 - b) на умовах СІР страхування основного перевезення оплачує продавець;
 - c) на умовах СІР основне перевезення оплачує покупець;
 - d) на умовах СІР страхування основного перевезення оплачує перевізник.

24. Відповідно до базових умов поставки FAS перевезення товару від складу продавця до основного перевізника здійснюється за рахунок:

- a) продавця;
- b) покупця;
- c) перевізника;
- d) держави.

25. До митних платежів відносяться:

- a) імпортне мито;
- b) акцизний податок з імпортних товарів;
- c) податок на додану вартість з імпортних товарів;
- d) усі відповіді вірні.

26. Оберіть вірну послідовність нарахування митних платежів:

- a) акцизний податок, мито, податок на додану вартість;
- b) податок на додану вартість, акцизний податок, мито;
- c) мито, акцизний податок, податок на додану вартість;
- d) мито, податок на додану вартість, акцизний податок.

27. Адвалорні ставки мита встановлюються:

- a) у фіксованій сумі на певну кількість товару;
- b) у відсотках від вартості товару;
- c) у відсотках від вартості, але не менше визначеної суми на певну кількість;
- d) у фіксованій сумі на кожний факт ввезення товару.

28. Специфічні ставки мита встановлюються:

- a) у фіксованій сумі на певну кількість товару;
- b) у відсотках від вартості товару;
- c) у відсотках від вартості, але не менше визначеної суми на певну кількість;
- d) у фіксованій сумі на кожний факт ввезення товару.

29. У загальному випадку остаточним платником митних платежів є:

- a) іноземний продавець;
- b) покупець (імпортер);
- c) транспортна організація;
- d) споживач.

30. Lex Mercatoria – це:

- a) римський патрицій, що сформував основи права ЗЕД;
- b) система неофіційних норм звичаєвого права ЗЕД;
- c) міжнародна торгівельна організація;
- d) невизнаний кодекс етики міжнародних перевізників.

Рекомендована література:

1. Андрушко М., Булик О. Методика ціноутворення на продукцію сільського господарства для зовнішніх ринків / М. Андрушко, О. Булик // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. – 2014. – № 21(1). – С. 240-245.
2. Дікарев О. І., Краснощок О. В., Зваженко Ю. В., Накалюжна А. С. Становлення Lex Petrolea та Lex Mercatoria в системі джерел енергетичного права / О. І. Дікарев, О. В. Краснощок, Ю. В. Зваженко, А. С. Накалюжна // Наукові праці МАУП. Політичні науки. – 2015. – Вип. 45. – С. 23-30.
3. Звітність про виконання бюджетів // Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
4. Инкотермс 2010 / Инкотермс 2010 / Incoterms 2010 с расшифровкой терминов, ответственности, рисков // Веб-сайт компанії Пактум Сервис Украина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pact.com.ua/incoterms.html>
5. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
6. Лобовик Б.С. Особливості застосування lex mercatoria міжнародним арбітражним трибуналом / Б. С. Лобовик // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2012. – №2. – С. 84-89.
7. Марцінковська О., Легкий О. "ІНКОТЕРМС-2010" як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності / О. Марцінковська, О. Легкий // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 12(3). – С. 265-268.
8. Митний кодекс: Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 // Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
9. Сорокіна С. В., Маслов А. А., Шкурко Є. Л. Особливості застосування правил Інкотермс 2010 у митній справі / С. В. Сорокіна, А. А. Маслов, Є. Л. Шкурко // Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі. – 2012. – Вип. 1. – С. 539-547.
10. Стеценко А. В. Особливості стратегії ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності промислових підприємств / А. В. Стеценко // Управління розвитком. – 2011. – №16. – С. 34-36.
11. Стрельцова Є. Д. Уніфікація як закономірна тенденція розвитку міжнародного приватного права: загальний огляд / Є. Д. Стрельцова // Вісник Академії адвокатури України. – 2015. – Т. 12, № 2. – С. 26-33.
12. Товкун О., Максютіна К. Угода про ціноутворення: чому про це варто подумати? / О. Товкун, К. Максютіна // Моніторинг біржового ринку. – 2014. – № 6. – С. 22-24.
13. Швед В. В. Система складових елементів цінової політики підприємства із закупівлі та реалізації імпортованих споживчих товарів / В. В. Швед // Экономика и управление. – 2009. – №5. – С. 88-91.

Тема 4. Аналіз та оцінка фінансових результатів ЗЕД суб'єктів господарювання

Питання для обговорення:

1. Мета та задачі аналізу фінансових результатів ЗЕД
2. Методичне забезпечення аналізу фінансових результатів ЗЕД підприємства
3. Організаційне та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів ЗЕД суб'єкта господарювання
4. Контролінг в управлінні ефективністю ЗЕД суб'єктів господарювання
5. Оцінка результатів ЗЕД на макрорівні

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Розкрийте сутність поняття „фінансовий результат” та його роль в діяльності суб'єкта господарювання.
2. Охарактеризуйте механізм формування фінансового результату.
3. Назвіть особливості формування фінансового результату суб'єктів ЗЕД.
4. Вкажіть основні цільові орієнтири аналізу фінансових результатів ЗЕД суб'єкта господарювання.
5. Наведіть перелік задач аналізу фінансових результатів ЗЕД.
6. Назвіть основні показники та методики аналізу фінансового результату суб'єкта ЗЕД.
7. Охарактеризуйте організаційну сторону проведення аналізу фінансових результатів суб'єкта ЗЕД.
8. Що таке контролінг?
9. Які завдання і функції контролінгу в забезпеченні прийняттого рівня фінансових результатів суб'єкта ЗЕД?
10. Вкажіть основні показники, що характеризують макроекономічні результати ЗЕД та розкрийте методику їх розрахунку.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Скласти таблицю переваг та недоліків різних показників та методик аналізу фінансових результатів ЗЕД суб'єкта господарювання.
2. Оцінити макроекономічні результати ЗЕД для України.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Комплексні методики аналізу фінансового результату суб'єкта ЗЕД.
2. Задачі та особливості організації управлінського обліку суб'єктів ЗЕД.
3. Організація системи контролінгу в діяльності суб'єктів ЗЕД.

Задача 1.

Планові показники зовнішньоекономічної операції для експортера:

- витрати на перевезення товару до порту в країні виробництва – 500\$;
- витрати на розвантаження в порту країни виробництва – 100\$;

- портові збори в країні виробництва – 80\$;
- оплата митних формальностей та платежів країні виробництва – 90\$;
- вартість завантаження на корабель – 100\$;
- вартість морського перевезення – 2800\$;
- ставка страхового платежу на морській ділянці шляху – 7%;
- вартість розвантаження в порту Одеси – 300\$;
- портові збори в Одесі – 200\$;
- митні формальності в Україні – 2300 грн.;
- митні платежі в Україні – 2100€;
- вартість перевезення від порту Одеси до покупця в Україні – 25000 грн.

Оцінити прибутковість угоди для імпортера для кожного із запропонованих нижче варіантів цін та базових умов поставки, якщо імпортер може реалізувати товар в Україні за ціною 830 тис.грн. Продавець готовий укласти угоду на таких умовах: EXW за ціною 17200\$; FOB за ціною 18300\$; DAT за ціною 24000\$; DDU за ціною 29000\$.

1\$ = 28г. 1€ = 30г.

Задача 2.

За умовами задачі 1 оцінити прибутковість різних варіантів угоди для експортера, якщо собівартість товару для нього становить 15700\$.

Тести

1. Абсолютним відображенням фінансового результату підприємства прийнято вважати суми:

- a) чистого прибутку та чистого власного капіталу;
- b) чистого прибутку та чистого грошового потоку;
- c) податку на прибуток та чистого прибутку;
- d) приросту вартості зобов'язань.

2. Одним із завдань аналізу фінансових результатів суб'єкта ЗЕД є:

- a) оцінка рівня платоспроможності;
- b) оцінка фінансової стійкості;
- c) оцінка ефективності використання вкладених фінансових ресурсів;
- d) ідентифікація виробничих ризиків у діяльності підприємства.

3. Одним із завдань аналізу фінансових результатів суб'єкта ЗЕД є:

- a) оцінка ліквідності балансу;
- b) оцінка ділової активності;
- c) оцінка стану основних засобів;
- d) ідентифікація впливу чинників внутрішнього та зовнішнього характеру.

4. До внутрішніх факторів, що впливають на прибутковість підприємства відноситься:

- a) кваліфікація персоналу;
- b) рівень оподаткування;
- c) курс валюти;
- d) фаза макроекономічного циклу.

5. До внутрішніх факторів, що впливають на прибутковість підприємства відноситься:

- a) стан ринку продукції;
- b) державна підтримка;
- c) стан основних засобів;
- d) кон'юнктура ринку капіталу.

6. До зовнішніх факторів, що впливають на прибутковість підприємства відноситься:

- a) достатність оборотного капіталу;
- b) стан основних засобів;
- c) державна підтримка;
- d) технологія виробництва.

7. До зовнішніх факторів, що впливають на прибутковість підприємства відноситься:

- a) висока вартість залученого капіталу;
- b) корпоративні конфлікти;
- c) рівень кваліфікації адміністративних працівників;
- d) динаміка валютних курсів.

8. Рентабельність – це:

- a) здатність підприємства до виживання за несприятливих змін середовища;
- b) відносний показник ефективності функціонування підприємства;
- c) абсолютний показник ефективності функціонування підприємства;
- d) усі відповіді вірні.

9. Рентабельність продукції визначається як::

- a) відношення прибутку до суми капіталу підприємства;
- b) відношення прибутку до обсягу запасів готової продукції;
- c) відношення прибутку до обсягу виручки від реалізації продукції;
- d) відношення прибутку до обсягу собівартості продукції.

10. Економічна рентабельність активів визначається як::

- a) відношення прибутку до суми власного капіталу підприємства;
- b) відношення прибутку до середньорічної суми активів підприємства;
- c) відношення прибутку до суми активів підприємства на початок періоду;
- d) відношення прибутку до суми активів підприємства на кінець періоду.

11. Для аналізу фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності застосовують:

- a) набори фінансових коефіцієнтів;
- b) методи факторного аналізу;
- c) економічне моделювання;
- d) усі відповіді вірні.

12. Розробка економічних моделей як метод аналізу фінансових результатів ЗЕД пов'язаний з таким недоліком:

- a) потребує узгодження результатів з органами державного управління;
- b) потребує високої кваліфікації аналітичного персоналу;
- c) потребує обов'язкового запровадження системи контролінгу;
- d) усі відповіді вірні.

13. Розробка економічних моделей як метод аналізу фінансових результатів ЗЕД пов'язаний з такою перевагою:

- a) отримані моделі є універсальними та можуть застосовуватися для усіх підприємств відповідного виду діяльності;
- b) простота в застосуванні;
- c) отримані моделі дозволяють встановити залежність фінансового результату від основних факторів;
- d) усі відповіді вірні.

14. Оцінка коефіцієнтів рентабельності як метод аналізу фінансових результатів ЗЕД пов'язана з таким недоліком:

- a) не дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки;
- b) потребує значного масиву емпіричної інформації;
- c) результати аналізу складно інтерпретувати та доводити до керівництва;
- d) усі відповіді вірні.

15. Оцінка коефіцієнтів рентабельності як метод аналізу фінансових результатів ЗЕД пов'язана з такою перевагою:

- a) результати аналізу є універсальними та можуть застосовуватися для усіх підприємств відповідного виду діяльності;
- b) простота в застосуванні;
- c) отримані висновки спрощують прийняття ефективних управлінських рішень;
- d) усі відповіді вірні.

16. Джерелами інформації для аналізу фінансових результатів ЗЕД суб'єкта господарювання можуть бути:

- a) фінансова звітність;
- b) дані бухгалтерського обліку;
- c) дані офіційної статистики;
- d) усі відповіді вірні.

17. Контролінг – це:

- a) контроль правильності нарахування і сплати податків;
- b) система інформаційної та аналітичної підтримки ефективного менеджменту;
- c) система контролю якості експортної продукції;
- d) комплекс митних процедур і формальностей.

18. До функцій контролінгу відноситься:

- a) формування фінансових планів;
- b) робота щодо погашення боргів дебіторів;
- c) контроль якості комплектуючих;
- d) вірна відповідь відсутня.

19. До методів контролінгу можна віднести:

- a) спостереження;
- b) трендовий аналіз;
- c) SWOT-аналіз;
- d) усі відповіді вірні.

20. SWOT-аналіз передбачає:

- a) складання прогнозів на довгостроковий період;
- b) узгодження надходжень та витрат фінансових ресурсів у вигляді бюджету;
- c) оцінку відносних показників фінансових результатів діяльності підприємства;
- d) ідентифікацію сильних та слабких сторін, загроз та можливостей функціонування суб'єкта.

Рекомендована література:

1. Вакульчик О. М., Дубицький Д. П. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. М. Вакульчик, Д. П. Дубицький // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2012. – № 2. – С. 75-82.
2. Вакульчик О. М., Книшек О. О. Управлінська діагностика зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі інтегральної оцінки / О. М. Вакульчик, О. О. Книшек // Економічний вісник Донбасу. – 2015. – № 1 (39). – С. 109-114.

3. Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/vvp/vvp_ric/vvpzkkv_u.htm
4. Гринишин Г. М. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г. М. Гринишин // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 63-73.
5. Докієнко Л. М. Збалансована система показників фінансового контролінгу на підприємстві / Л. М. Докієнко // Науково-технічна інформація. – 2015. – № 2. – С. 59-65.
6. Звітність про виконання бюджетів // Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
7. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/ztpu_es/arh_ztpu_es_2016.htm
8. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/e_iovt/arh_iovt2016.htm
9. Инкотермс 2010 / Инкотермс 2010 / Incoterms 2010 с расшифровкой терминов, ответственности, рисков // Веб-сайт компанії Пактум Сервис Украина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pact.com.ua/incoterms.html>
10. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
11. Ле Х. Ф. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства / Х. Ф. Ле // Управління розвитком. – 2013. – №18. – С. 24-27.
12. Маргасова В. Г., Роговий А. В., Виговська В. В. Аналіз фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В. Г. Маргасова, А. В. Роговий, В. В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №3. – С. 207-213.
13. Продіус О. І., Лацина С. А. Упровадження системи контролінгу на підприємстві: стандартні помилки та шляхи вирішення / О. І. Продіус, С. А. Лацина // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 1. – С. 147-151.
14. Структура зовнішньої торгівлі послугами // Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/zd/ztp/ztp_u/ztp_u_0114_bez.html
15. Труфіна Ж. С. Аналітичне забезпечення внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів діяльності підприємства / Ж.С. Труфіна // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2012. – Вип. 1(45). Економічні науки. – С. 385-390.
16. Янишин Я., Булик О. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарського підприємства та шляхи її вдосконалення (на прикладі ТзОВ "Агро ЛВ Лімітед") / Я. Янишин, О. Булик // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. – 2015. – № 22(1). – С. 54-58.

Тема 5. Фінансові ризики ЗЕД

Питання для обговорення:

1. Поняття, визначальні риси та характеристики ризику
2. Класифікація ризиків. Поняття фінансових ризиків та основні їх види в ЗЕД
3. Методи управління фінансовими ризиками ЗЕД суб'єкта господарювання
4. Основні засоби нівелювання валютних ризиків

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Розкрийте сутність поняття „ризик” та вкажіть його визначальні ознаки.
2. Назвіть основні види ризиків у діяльності суб’єкта господарювання.
3. Запропонуйте визначення фінансових ризиків та вкажіть основні їх види, характерні для ЗЕД.
4. Назвіть основні характеристики ризиків.
5. Наведіть перелік основних методів управління фінансовими ризиками в ЗЕД.
6. Охарактеризуйте уникнення як метод управління фінансовими ризиками ЗЕД та вкажіть переваги й недоліки його застосування.
7. Вкажіть основні методи зниження фінансових ризиків ЗЕД суб’єктів господарювання.
8. За яких умов можливе і доцільне прийняття фінансових ризиків як метод управління ними?
9. В чому полягає сутність страхування як методу зниження рівня ризику?
10. Охарактеризуйте сутність, переваги та недоліки використання хеджування в якості методу зниження ризику.
11. Наведіть приклади застосування методу лімітування для зниження рівня ризику.
12. В чому полягає диверсифікація при управлінні фінансовими ризиками суб’єкта ЗЕД?

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Скласти таблицю переваг та недоліків різних методів управління фінансовими ризиками, котрі виникають в ЗЕД суб’єктів господарювання.
2. Ідентифікувати основні фінансові ризики, котрі виникають у діяльності вітчизняних суб’єктів ЗЕД та їх іноземних партнерів на даному етапі.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Характеристика основних методів оцінки фінансових ризиків.
2. Тенденції та проблеми розвитку страхування в Україні.
3. Механізм хеджування ризиків суб’єктів ЗЕД на основі укладення угод своп (swap).

Задача 1.

Українське підприємство, що працює на внутрішньому ринку (отримує доходи в гривні) придбало новий верстат іноземного виробництва. Для оплати був залучений валютний кредит на усю суму вартості верстата (7000€). На момент отримання кредиту $1\text{€}=30\text{₴}$. Оцінити потенційні втрати підприємства від зростання курсу іноземної валюти до $1\text{€}=33\text{₴}$.

Запропонувати заходи з подолання валютного ризику для підприємства-позичальника.

Задача 2.

Українське підприємство, котре виробляє продукцію на експорт, уклало зовнішньоекономічний контракт на її поставку іноземному партнеру за ціною 25€ за одиницю. Обсяг поставки 10000 одиниць. На момент укладення контракту $1\text{€}=30\text{₴}$. Оцінити втрати експортера, якщо на момент отримання платежу курс становитиме $1\text{€}=29,5\text{₴}$.

Запропонувати заходи з подолання валютного ризику для експортера.

Задача 3.

Виходячи з даних двох попередніх задач обґрунтувати оптимальні умови угоди своп (swap).

Тести

1. Ризик – це:

- a) факт недоотримання прибутку;
- b) імовірна подія, що може призвести до порушення планів і прогнозів;
- c) передбачена неминуча несприятлива подія;
- d) усі відповіді вірні.

2. До основних властивостей ризику слід віднести:

- a) невизначеність;
- b) імовірнісний характер;
- c) альтернативність дій щодо управління;
- d) усі відповіді вірні.

3. Основними напрямками управління фінансовими ризиками в ЗЕД є:

- a) уникнення ризику;
- b) зменшення ризику;
- c) прийняття ризику;
- d) усі відповіді вірні.

4. Уникнення ризику передбачає:

- a) використання послуг страховика;
- b) проведення зустрічних операцій на ринку цінних паперів;
- c) відмову від ризикової діяльності
- d) ведення ризикової діяльності без додаткових заходів зниження ризику.

5. До основних методів зниження рівня ризику не відноситься:

- a) хеджування;
- b) лімітування;
- c) уникнення;
- d) диверсифікація.

6. Хеджування як метод управління фінансовими ризиками в ЗЕД передбачає:

- a) встановлення граничних рівнів окремих показників діяльності;
- b) розпорошення ризиків;
- c) передачу ризику іншому суб'єкту;
- d) укладення угод на ринку цінних паперів.

7. Диверсифікація як метод управління р фінансовими изиками в ЗЕД передбачає:

- a) встановлення граничних рівнів окремих показників діяльності;
- b) розпорошення ризиків;
- c) передачу ризику іншому суб'єкту;
- d) укладення угод на ринку цінних паперів.

8. Лімітування як метод управління фінансовими ризиками в ЗЕД передбачає:

- a) встановлення граничних рівнів окремих показників діяльності;
- b) розпорошення ризиків;
- c) передачу ризику іншому суб'єкту;
- d) укладення угод на ринку цінних паперів.

9. Страхування як метод управління фінансовими ризиками в ЗЕД передбачає:

- a) встановлення граничних рівнів окремих показників діяльності;
- b) розпорошення ризиків;
- c) передачу ризику іншому суб'єкту;
- d) укладення угод на ринку цінних паперів.

10. Самострахування відповідає такому напрямку управління ризиками:

- a) уникнення;
- b) зниження;
- c) утримання;
- d) вірна відповідь відсутня.

11. Із обраного переліку оберіть фінансовий ризик, котрий відноситься до групи ризиків фінансування:

- a) ризик неплатоспроможності покупця;
- b) ризик зниження попиту на ринку продукції;
- c) ризик девальвації валюти;
- d) ризик зміни ставки відсотка на ринку капіталу.

12. Із обраного переліку оберіть фінансовий ризик, котрий відноситься до групи портфельних ризиків:

- a) ризик неплатоспроможності покупця;
- b) ризик не конвертованості цінних паперів, емітованих суб'єктом ЗЕД;
- c) ризик девальвації валюти;
- d) ризик зміни ставки відсотка на ринку капіталу.

13. Недоліком методу уникнення фінансових ризиків у ЗЕД є:

- a) високий рівень оподаткування;
- b) разом з відмовою від ризикової діяльності підприємство відмовляється і від доходу;
- c) висока вартість операції утримання;
- d) усі відповіді вірні.

14. Основними параметрами фінансових ризиків є:

- a) обсяг потенційних збитків та рівень оподаткування;
- b) імовірність настання ризику та рівень витрат на управління ним;
- c) обсяг потенційних втрат та вартість капіталу;
- d) імовірність настання ризикової події та обсяг потенційних втрат.

15. Хеджування валютних ризиків суб'єкта ЗЕД може здійснюватися з використанням таких видів угод:

- a) ф'ючерси;
- b) форварди;
- c) своп;
- d) усі відповіді вірні.

16. Угоди своп передбачають:

- a) обмін грошовими потоками з різними характеристиками;
- b) обмін матеріальними активами;
- c) зобов'язання однієї зі сторін придбати валюту в майбутньому за визначеною ціною;
- d) зобов'язання однієї зі сторін продати валюту в майбутньому за визначеною ціною.

17. Статистичний метод оцінки фінансових ризиків у діяльності суб'єкта ЗЕД полягає у:

- a) встановленні параметрів фінансового ризику на основі інформації про минулі операції;
- b) ідентифікації математичних залежностей між основними параметрами діяльності суб'єкта ЗЕД та рівнем ризику;
- c) порівнянні параметрів та наслідків діяльності різних суб'єктів ЗЕД;
- d) залученні експертів до ідентифікації імовірності настання фінансового ризику та рівня потенційних витрат.

18. Метод експертних оцінок фінансових ризиків у діяльності суб'єкта ЗЕД полягає у:

- a) встановленні параметрів фінансового ризику на основі інформації про минулі операції;
- b) ідентифікації математичних залежностей між основними параметрами діяльності суб'єкта ЗЕД та рівнем ризику;
- c) порівнянні параметрів та наслідків діяльності різних суб'єктів ЗЕД;
- d) залученні експертів до ідентифікації імовірності настання фінансового ризику та рівня потенційних витрат.

19. Метод аналогів при оцінці фінансових ризиків у діяльності суб'єкта ЗЕД полягає у:

- a) встановленні параметрів фінансового ризику на основі інформації про минулі операції;
- b) ідентифікації математичних залежностей між основними параметрами діяльності суб'єкта ЗЕД та рівнем ризику;
- c) порівнянні параметрів та наслідків діяльності різних суб'єктів ЗЕД;
- d) залученні експертів до ідентифікації імовірності настання фінансового ризику та рівня потенційних витрат.

20. Аналітичний метод оцінки фінансових ризиків у діяльності суб'єкта ЗЕД полягає у:

- a) встановленні параметрів фінансового ризику на основі інформації про минулі операції;
- b) ідентифікації математичних залежностей між основними параметрами діяльності суб'єкта ЗЕД та рівнем ризику;
- c) порівнянні параметрів та наслідків діяльності різних суб'єктів ЗЕД;
- d) залученні експертів до ідентифікації імовірності настання фінансового ризику та рівня потенційних витрат.

Рекомендована література:

1. Арапова О., Щелкунова А., Донець А. Зовнішні ризики як частина зовнішньоекономічної діяльності та способи управління ними / О. Арапова, А. Щелкунова, А. Донець // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. – 2014. – № 9. – С. 13-24.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / И. А. Бланк: Учебный курс. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
3. Ботвіна Н. О. Управління валютними ризиками, вплив процентної ставки та валютного курсу на прибуток банків / Н. О. Ботвіна // Економічний аналіз. – 2015. – Т. 19(1). – С. 130-135.
4. Вербицька Г. Л., Пшик-Ковальська О. О. Кількісне аналізування ризиків зовнішньоекономічної діяльності / Г. Л. Вербицька, О. О. Пшик-Ковальська // Наука й економіка. - 2014. - Вип. 4. - С. 166-170.
5. Вербицька І. І. Мінімізація валютних ризиків вітчизняних підприємств / І. І. Вербицька // Інноваційна економіка. – 2013. – № 8. – С. 289-294.
6. Вербицька І. І. Хеджування валютних ризиків / І. І. Вербицька // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 4. – С. 374-380.
7. Григор'єва, М. І. Удосконалення системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності у бізнес-плануванні / М. І. Григор'єва // Наукові праці МАУП. – 2015. – Вип. 44(1). – С. 192–200
8. Дорошенко Г. О. Формування стратегії управління валютними ризиками підприємств / Г. О. Дорошенко // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2013. – № 3. – С. 10-12.
9. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
10. Левченко М. Методи впливу на ризики ЗЕД машинобудівних підприємств / М. Левченко // Економічний аналіз. – 2012. – Т. 10(3). – С. 318-322.

11. Михайловська І. М., Мантур-Чубата О. С. Організаційно-функціональна структура відділу ризик-менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві / І. М. Михайловська, О. С. Мантур-Чубата // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 3(3). – С. 161-164.
12. Озель Д. М. Ризики у зовнішній торгівлі та їх вплив на організацію та здійснення міжнародних розрахунків / Д. М. Озель // Культура народів Причорномор'я. – 2005. – № 59. – С. 146-148.
13. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / А. Свідерська // Галицький економічний вісник – Тернопіль : ТНТУ, 2014. – Том 46. – № 3. – С. 113-121.
14. Талавіра Є. В. Використання методичних підходів до нейтралізації та управління фінансовими ризиками в підприємницькій діяльності суб'єктів господарювання / Є. В. Талавіра // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. – 2014. – Вип. 27. – С. 282-287.
15. Тимошенко О. В. Страхування фінансових ризиків як фактор забезпечення фінансових ресурсів підприємства / О. В. Тимошенко // Економічний простір. – 2013. – № 71. – С. 135-143.
16. Шиманська Л. М. Модель управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / Л. М. Шиманська // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 10. – С. 206-209.

Тема 6. Особливості здійснення розрахунків у ЗЕД та транскордонного переміщення капіталу

Питання для обговорення:

1. Особливості здійснення розрахунків у ЗЕД
2. Валюта, валютний курс та валютна політика
3. Транскордонний рух капіталу та його форми
4. Міжнародний кредит: форми та основні кредитори
5. Платіжний баланс країни
6. Фактори формування зовнішнього боргу та його вплив на країну

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Назвіть основні форми розрахунків, котрі використовуються в ЗЕД.
2. Охарактеризуйте переваги і недоліки використання різних форм розрахунків між суб'єктами ЗЕД.
3. Поясніть сутність поняття „валюта” та поясніть механізм формування її курсу.
4. Назвіть фактори, котрі впливають на динаміку курсу валюти.
5. Вкажіть наслідки валютизації національної економіки.
6. Поясніть сутність валютної політики держави та методи її реалізації.
7. Назвіть основні форми транскордонного руху капіталу.
8. Охарактеризуйте особливості транскордонного руху капіталу в Україні.
9. Вкажіть види міжнародного кредиту.
10. Охарактеризуйте тенденції залучення міжнародних кредитів в економіку України.

11. Порівняйте лондонський та паризький клуби кредиторів за складом учасників та напрямками діяльності.
12. Що таке платіжний баланс країни та які статті входять до його складу?
13. Зазначте основні джерела виникнення зовнішнього боргу країни.
14. Надайте оцінку динаміці та структурі зовнішнього боргу України.
15. Вкажіть основні методи управління зовнішнім боргом.
16. Охарактеризуйте вплив, котрий справляє зовнішній борг на економічну та політичну системи країни.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Скласти таблицю переваг та недоліків різних форм розрахунків в ЗЕД суб'єктів господарювання.
2. Ідентифікувати тенденції залучення іноземних інвестицій в економіку України.
3. Оцінити динаміку та структуру зовнішнього боргу України.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Еволюція методів регулювання курсу національної грошової одиниці України.
2. Значні коливання курсу гривні: фактори та наслідки.
3. Оцінка рівня та наслідків валютизації економіки України.
4. Основні наслідки залучення іноземних інвестицій в економіку України.
5. Тенденції зміни стану платіжного балансу України з 1991 року.
6. Ефективність управління зовнішнім державним боргом України.

Задача 1.

За даними таблиці розрахувати реальний курс долара США до гривні на основі паритету купівельної спроможності.

Товар (кількість)	Ціна	
	в Україні, грн.	в США, \$
Бензин А-95 (літр)	28	0,81
Автомобіль Lamborghini Aventador (одиниця)	18000000	800000
Пшениця 2 класу (тона)	5050	322

Задача 2.

Розрахувати ціни місячного та річного форвардного контрактів на придбання 100 доларів США за гривню, якщо курс ринку спот становить 26,06 грн. / 1 \$. Ставка відсотка за депозитами в Україні: 24,8% для місячного депозиту та 27% для депозиту на рік. \$. Ставка відсотка за депозитами у США: 0,12% для місячного депозиту та 0,15% для депозиту на рік.

Задача 3.

Вітчизняне підприємство, котре реалізує продукцію в Україні, залучило кредит у сумі 200000 євро під 7% річних. Кредит надано 27 квітня 2017 року, його погашення повинно здійснюватися помісячно рівними частинами (15 платежів). Очікується, що зростання курсу євро протягом вказаного періоду можливе в рамках 2-5%. Розрахувати графік платежів за кредитом та оцінити потребу підприємства у коштах для придбання валюти і здійснення платежів. На момент отримання кредиту 1€=29,072грн.

Задача 4.

На основі нижченаведених даних складіть та оцініть платіжний баланс кожної з країн (Задзеркалля та Країна Чудес).

- Країна Чудес імпортувала з Задзеркалля споживчих товарів на суму 100 млн. \$;
- Задзеркалля закупило в Країні Чудес енергоносії на суму 250 млн. \$, з котрих 30% на умовах відстрочки платежу;
- резиденти Задзеркалля розмістили на банківських рахунках в Країні Чудес кошти в обсязі 50 млн. \$;
- до Задзеркалля з Країни Чудес було завезено контрабанди на суму 150 млн. \$;
- представники бізнесу з Країни Чудес сплатили хабарів чиновникам Задзеркалля на суму 30 млн. \$;
- туристи з Країни Чудес витратили в Задзеркаллі 75 млн \$;
- підприємства Задзеркалля виплатили інвесторам з Країни Чудес дивіденди в сумі 25 млн. \$;
- до Задзеркалля з Країни Чудес була направлена благодійна допомога в сумі 10 млн. \$;
- уряд Задзеркалля позичив у фінансових установах Країни Чудес кошти в обсязі 7 млн. \$;
- інвестори з Країни Чудес придбали цінних паперів, емітованих підприємствами Задзеркалля, на суму 21 млн. \$;
- інвесторам Задзеркалля було виплачено суми, раніше вкладені в урядові облігації Країни Чудес, в обсязі 18 млн. \$ та відсотки за даними облігаціями в сумі 2 млн. \$.

Тести

1. Платежі за відкритим рахунком передбачають:

- a) періодичне перерахування коштів від покупця на рахунок продавця;
- b) попереднє резервування коштів на рахунку покупця та надання банківської гарантії платежу;
- c) надання продавцем доручення своєму банкові отримати платіж від покупця;
- d) вірна відповідь відсутня.

2. Інкасова форма розрахунків передбачає:

- a) періодичне перерахування коштів від покупця на рахунок продавця;
- b) попереднє резервування коштів на рахунку покупця та надання банківської гарантії платежу;
- c) надання продавцем доручення своєму банкові отримати платіж від покупця;
- d) вірна відповідь відсутня.

3. Акредитив як форма розрахунків передбачає:

- a) періодичне перерахування коштів від покупця на рахунок продавця;
- b) попереднє резервування коштів на рахунку покупця та надання банківської гарантії платежу;
- c) надання продавцем доручення своєму банкові отримати платіж від покупця;
- d) вірна відповідь відсутня.

4. Яка з перелічених форм розрахунків пов'язана з найнижчим ризиком для продавця:

- a) платіж за відкритим рахунком;
- b) документарне інкасо;
- c) документарний акредитив;
- d) розрахунок векселем.

5. Яка з перелічених форм розрахунків пов'язана з найнижчим ризиком для покупця:

- a) платіж за відкритим рахунком;
- b) авансовий платіж;
- c) документарний акредитив;
- d) вірні відповіді a) і b).

6. Якщо 1 долар США = 0,304 кувейтського динара і 1 долар США = 27 гривень, то 1 кувейтський динар =:

- a) 27,304 грн.;
- b) 55,216 грн.;
- c) 72,101 грн.;
- d) 88,816 грн.

7. Якщо 100 доларів США = 2705 грн., то 1 грн. =:

- a) 3,7 цента;
- b) 3,7 долара;
- c) 2,5 цента;
- d) 0,4 цента.

8. Якщо 100 доларів США у січні 2017 року можна було придбати за 2715 грн., а у березні того ж року за 2700 грн., то відбулася:

- a) девальвація гривні;
- b) ревальвація гривні;
- c) ревальвація долара;
- d) вірна відповідь відсутня.

9. Що із нижчепереліченого не є режимом валютного курсу:

- a) валютний коридор;
- b) плаваючий валютний курс;
- c) фіксований валютний курс;
- d) валютний крос-курс.

10. Інструментами валютної політики держави є:

- a) режим валютного курсу;
- b) ліцензування валютних операцій;
- c) валютні інтервенції;
- d) усі відповіді вірні.

11. До переліку факторів, котрі визначають курс національної валюти по відношенню до іноземної належить:

- a) обсяг притоку іноземних інвестицій;
- b) сальдо торговельного балансу;
- c) обсяг платежів за іноземними кредитами;
- d) усі відповіді вірні.

12. Гривня належить до:

- a) резервних валют;
- b) слабких валют;
- c) твердих валют;
- d) не є валютою.

13. Валютна інтервенція центрального банку – це:

- a) заборона обігу певної валюти в країні;
- b) надання значних обсягів національної валюти у кредит за кордон;
- c) націоналізація іноземних банків;
- d) операція щодо купівлі або продажу значного обсягу іноземної валюти.

14. Доларизація економіки полягає у:

- a) зростанні курсу національної валюти по відношенню до долара США;
- b) зниженні курсу національної валюти по відношенню до долара США;
- c) надходженні значних обсягів долара США в економіку країни;
- d) повній або частковій заміні національної валюти долларом США при здійсненні внутрішніх розрахунків.

15. Девальвація національної валюти – це:

- a) зниження її курсу;
- b) зростання її курсу;
- c) зниження номіналу грошових знаків;
- d) зменшення золотого вмісту валюти.

16. Формами транскордонного руху капіталу не є:

- a) міжнародні інвестиції;
- b) міжнародний кредит;
- c) міжнародна фінансова допомога;
- d) вірна відповідь відсутня.

17. Формами міжнародного кредиту не є:

- a) міжнародні інвестиції;
- b) заборгованість за імпортовані товари;
- c) фінансові зобов'язання держави перед МВФ;
- d) вірна відповідь відсутня.

18. Лондонський клуб кредиторів об'єднує:

- a) держави Північної Америки та Великобританію;
- b) держави Західної Європи;
- c) експортерів з розвинутих країн;
- d) комерційні банки.

19. Паризький клуб кредиторів об'єднує:

- a) уряди країн-кредиторів;
- b) фінансові установи системи МВФ;
- c) експортерів з розвинутих країн;
- d) комерційні банки.

20. Зовнішній борг включає:

- a) зобов'язання імпортерів;
- b) зобов'язання банків.
- c) зобов'язання держави;
- d) усі відповіді вірні.

21. Пролонгація як метод управління зовнішнім боргом полягає у:

- a) об'єднанні кількох позик в одну;
- b) перегляді відсоткової ставки за зобов'язаннями;
- c) збільшенні терміну кредитування;
- d) зміні кредитора.

22. Конверсія як метод управління зовнішнім боргом передбачає:

- a) об'єднання кількох позик в одну;
- b) перегляд відсоткової ставки за зобов'язаннями;
- c) збільшення терміну кредитування;
- d) може передбачати все перелічене.

23. Відмова або нездатність держави відповідати за зобов'язаннями – це:

- a) девальвація;
- b) ревальвація;
- c) конверсія;
- d) дефолт.

24. Прямі іноземні інвестиції (вкладення іноземців у вітчизняні підприємства) відображаються за таким рахунком платіжного балансу країни:

- a) рахунок поточних операцій;
- b) рахунок операцій з капіталом;
- c) фінансовий рахунок;
- d) помилки та упушення.

25. Прямі закордонні інвестиції (вкладення резидентів у закордонні підприємства) відображаються за таким рахунком платіжного балансу країни:

- a) рахунок поточних операцій;
- b) рахунок операцій з капіталом;
- c) фінансовий рахунок;
- d) помилки та упушення.

26. Обсяги експорту товарів відображаються за таким рахунком платіжного балансу країни:

- a) рахунок поточних операцій;
- b) рахунок операцій з капіталом;
- c) фінансовий рахунок;
- d) помилки та упушення.

27. Обсяги імпорту послуг відображаються за таким рахунком платіжного балансу країни:

- a) рахунок поточних операцій;
- b) рахунок операцій з капіталом;
- c) фінансовий рахунок;
- d) помилки та упушення.

28. Розходження між кредитовими та дебетовими операціями платіжного балансу країни відображаються за статтею:

- a) вирівнювання платіжного балансу;
- b) резервні активи;
- c) помилки та упушення;
- d) виникнення розходжень неможливе.

29. Зростання курсу національної валюти вигідне для:

- a) експортерів;
- b) імпортерів;
- c) податківців;
- d) підприємств-резидентів.

30. Більш сприятливі умови діяльності вітчизняних експортерів формуються внаслідок:

- a) девальвації національної валюти;
- b) ревальвації національної валюти;
- c) стабільності національної валюти;
- d) дефолту національного уряду.

Рекомендована література:

1. Абакуменко О. В., Литовченко М. В. Регулювання процесів злиття і поглинання в контексті економічної безпеки України / О. В. Абакуменко, М. В. Литовченко : Монографія. – Чернігів: ПАТ „ПВК „Десна”, 2013. – 224 с.
2. Баришніков В. В. Особливості використання методів розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності підприємств / В. В. Баришніков // Агросвіт. – 2012. – № 6. – С. 64-67.
3. Береславська О. І. Валютна політика України: теорія та практика : монографія / О. І. Береславська; Держ. податк. адмін. України [та ін.]. – Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2010. – 330 с.
4. Богдан Т. П. Зовнішнє боргове навантаження та виклики для валютно-фінансової політики України / Т. П. Богдан // Економіка України. – 2016. – № 7. – С. 21-32.
5. Борисенко Б. М., Рябенко Л. І. Вплив динаміки валютних курсів на ефективність зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств / Б.М. Борисенко, Л.І. Рябенко

- // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Далі, 2005 - №1(13). – С. 115-118.
6. Борисюк О. До питання реструктуризації зовнішнього боргу України / О. Борисюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 4. – С. 26-31.
 7. Версаль Н. І., Самсонова М. Д. Вплив змін валютного курсу на залучення та розміщення банками коштів в іноземних валютах / Н. І. Версаль, М. Д. Самсонова // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2013. – № 3. – С. 83-90.
 8. Воробйова К. О. Дослідження впливу завищеного та заниженого валютного курсу на економіку країни / К. О. Воробйова // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2010. – № 1. – С. 141-147.
 9. Галушка О. М. Девальвація національних валют великих економік та її вплив на курс гривні / О. М. Галушка // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 6(1). – С. 178-184.
 10. Гончар В. Г. Підтримка малих та середніх підприємств України через міжнародне кредитування: вплив на стан економічної безпеки держави / В. Г. Гончар // Економічний аналіз. – 2015. – Т. 19(2). – С. 54-63.
 11. Гончар В. Г. Прояви негативного впливу залучення міжнародних кредитів суб'єктами господарювання на фінансово-економічну безпеку держави / В. Г. Гончар // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 7. – С. 17-22.
 12. Дугінець Г. В., Шевченко Л. М., Цінвень Юй Галузевий аспект руху іноземних інвестицій в економіку України / Г. В. Дугінець, Л. М. Левченко, Юй Цінвень // Економічний простір. - 2013. - № 73. - С. 5-13.
 13. Журавльов О. В. Оптимізація стану платіжних балансів в Україні та Білорусі / О. В. Журавльов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Економічна. – 2013. – Вип. 1047. – С. 76-81.
 14. Іваненко І. А. Компаративний аналіз режимів валютного курсу: світовий досвід та висновки для України / І. А. Іваненко // Економічний простір. – 2013. – № 72. – С. 15-24.
 15. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
 16. Койло В. В. Формування системи фінансової безпеки України під впливом залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових організацій / В. В. Койло // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 10. – С. 205-209.
 17. Колосова В. П. Підвищення ефективності видатків державного бюджету на реалізацію інвестиційних програм, кредитованих міжнародними фінансовими організаціями / В. П. Колосова // Наукові праці НДФІ. – 2015. – Вип. 3. – С. 15-30.
 18. Кондусова Л. Ф., Кіпа М. О. Фінансова залежність України від кредитів міжнародних організацій / Л. Ф. Кондусова, М. О. Кіпа // Бізнес Інформ. – 2014. – № 6. – С. 294-298.
 19. Ксендзук В. В. Розрахунки в зовнішньоекономічній діяльності як економічна категорія в системі міжнародних економічних відносин / В. В. Ксендзук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 3. – С. 108-114.
 20. Луцишин З. О., Резнікова Н. В. Валютні курси як інструмент економічних воєн в умовах фундаментальної розбалансованості світової економіки / З. О. Луцишин, Н. В. Резнікова // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2013. – Вип. 116(2). – С. 11-22.
 21. Марена Т. В. Розвиток теорій та концепцій валютних курсів / Т. В. Марена // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка. – 2011. – Вип. 2. – С. 7-12.
 22. Матвієнко Г. А. Виявлення пріоритетів державного регулювання економіки на основі аналізу платіжного балансу / Г. А. Матвієнко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 99-109.

23. Миськів Г. В. Кредити міжнародних фінансових організацій в економіці України / Г. В. Миськів // Фінансовий простір. – 2015. – № 2. – С. 48-53.
24. Оришечко-Бартоха Т. А. Вибір валютного режиму в контексті валютно-курсової політики України / Т. А. Оришечко-Бартоха // Фінансовий простір. – 2013. – № 2. – С. 26-33.
25. Палій Є. В. Поняття та класифікація кредитних угод, що укладаються Міжнародним банком реконструкції та розвитку / Є. В. Палій // Вісник Академії адвокатури України. – 2006. – Вип. 6. – С. 43-51.
26. Рожко О. Д., Рак Р. В. Вплив міжнародних фінансових організацій на глобалізаційні процеси та ефективність використання їх кредитних ресурсів в Україні / О. Д. Рожко, Р. В. Рак // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2008. – Вип. 102. – С. 44-47.
27. Рудик Н. Міжнародне кредитування ЄБРР як джерело фінансування розвитку підприємств України / Н. Рудик // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 2. – С. 110-115.
28. Сергієнко О. А., Татар М. С. Модель оцінки ефективності реалізації конкурентних стратегій в умовах впливу валютних курсів / О. А. Сергієнко, М. С. Татар // Економіка розвитку. – 2013. – № 4. – С. 37-43.
29. Статистика зовнішнього сектору // Офіційне інтернет-представництво Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44502&cat_id=44446
30. Стирська О. Інвестиційне кредитування України міжнародними фінансовими організаціями / О. Стирська // Світ фінансів. – 2013. – Вип. 2. – С. 158-165.
31. Ткач Є., Ткач С. Причини та наслідки валютно-курсової динаміки в Україні / Є. Ткач, С. Ткач // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2014. – Вип. 7. – С. 81-85.
32. Ткач С. В. Джерела надходження іноземної валюти в контексті забезпечення валютно-курсової стабільності в Україні / С. В. Ткач // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. – 2015. – № 815. – С. 126-135.
33. Фурман І. В. Стан зовнішньої заборгованості України перед міжнародними кредиторами: оцінка та напрями врегулювання / І. В. Фурман // Фінансовий простір. – 2013. – № 2. – С. 66-73.
34. Хіміч Г. О. Прямі іноземні інвестиції в економіку: позитивні та негативні наслідки / Г. О. Хіміч // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 11. – С. 91-94.
35. Христенко А. М. Криза платіжного балансу України: фактори та способи попередження кризи / А. М. Христенко // Управління розвитком. – 2014. – № 5. – С. 148-150.
36. Шаров О. Процес фінансової глобалізації та його вплив на платіжні баланси / О. Шаров // Журнал європейської економіки. – 2013. – Т. 12, № 4. – С. 417-432.
37. Шморгун Л. Г. Прямі іноземні інвестиції в економіку України: проблеми залучення та галузевого спрямування / Л. Г. Шморгун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 5. – С. 67-70.
38. Шпенюк О. Є. Нестабільність валютних курсів в умовах глобалізації / О. Є. Шпенюк // Економіка і прогнозування. – 2011. – № 4. – С. 64-75.
39. Шпильовий В. А. Акредитивна форма розрахунків у практиці зовнішньоекономічної діяльності / В. А. Шпильовий // Агросвіт. – 2015. – № 24. – С. 50-55.
40. Akram M. An Analysis of Relationship Between Exchange Rate and Foreign Direct Investment in Developing and Developed Countries: A Literature Review approach To Explore / M. Akram // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 302-308.
41. Stojadinovic Jovanovic S. Foreign Direct Investment Outflows: New Form Of Export / S. Stojadinovic Jovanovic // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9. – С. 493-499.

Тема 7. Домінанти впливу ЗЕД на національні економіки

Питання для обговорення:

1. Національна економіка: поняття, місце в світовій економічній системі та основні завдання державного регулювання
2. Глобалізація як визначальний фактор розвитку національних економік
3. Трансформація методів державного регулювання економіки в умовах її відкритості
4. Міжнародна спеціалізація країни та шляхи її трансформації
5. Досвід функціонування національних економік в умовах міжнародної ізоляції

Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки знань:

1. Охарактеризуйте зміст поняття „національна економіка”.
2. Охарактеризуйте переваги та недоліки використання показника ВВП в якості критерію розвитку національної економіки.
3. Назвіть основні цілі регулюючої діяльності держави в умовах відкритості національної економіки.
4. Визначте ключові відмінності між малою відкритою економікою та великою відкритою економікою.
5. Зазначте основні прояви та характерні ознаки глобалізації.
6. Які корективи вносить глобалізація у дію фінансового механізму ЗЕД.
7. Назвіть основні методи стимулювання росту закритої економіки державою.
8. Оцініть перспективи використання фіскальної експансії для стимулювання росту відкритої економіки.
9. Оцініть перспективи використання монетарної експансії для стимулювання росту відкритої економіки.
10. Ідентифікуйте умови ефективності фіскальної та монетарної експансії як механізмів стимулювання розвитку відкритої економіки.
11. Охарактеризуйте сутність міжнародної спеціалізації країни та фактори її формування.
12. Охарактеризуйте приклади оптимізації місця країни в міжнародному поділі праці.
13. Назвіть можливі причини міжнародної економічної ізоляції країн.
14. Окресліть наслідки міжнародної економічної ізоляції країни.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття:

1. Скласти таблицю переваг та недоліків закритості національної економіки.
2. Оцінити політику стимулювання розвитку економіки України з урахуванням високого рівня її відкритості.
3. На основі статистичної інформації про зовнішньоекономічну діяльність ідентифікувати місце України у міжнародному поділі праці.

Тематика індивідуальної роботи орієнтована на поглиблене вивчення дисципліни:

1. Виявлення факторів відкритості економік країн світу.
2. Глобалізаційні чинники розвитку економіки України.
3. Ідентифікація перспективних напрямків спеціалізації вітчизняної економіки в системі світового господарства.
4. Динаміка та фактори трансформації міжнародної спеціалізації країн світу (Бразилія, В'єтнам, Індія, ПАР).
5. Особливості розвитку економіки КНДР.

Тести

1. Основним завданням державного регулювання відкритої економіки слід вважати:

- a) забезпечення зростання ВВП;
- b) забезпечення економічної безпеки;
- c) забезпечення задовільного рівня споживання в т.ч. і за рахунок імпорту;
- d) забезпечення певного паритету між трьома вищеназваними цілями.

2. Основними рекомендаціями для державного регулювання ЗЕД в епоху меркантилізму були:

- a) стимулювання експорту та створення перешкод для імпорту з метою накопичення золота та срібла;
- b) стимулювання внутрішнього виробництва і споживання;
- c) відкриття кордонів для імпорту з метою підвищення конкуренції в країні;
- d) стимулювання інвестування капіталу за кордон з метою встановлення контролю над іноземними підприємствами.

3. Основними рекомендаціями для державного регулювання ЗЕД в рамках класичної школи були:

- a) стимулювання експорту та створення перешкод для імпорту з метою накопичення золота та срібла;
- b) стимулювання внутрішнього виробництва і споживання;
- c) відкриття кордонів для імпорту з метою підвищення конкуренції в країні;
- d) стимулювання інвестування капіталу за кордон з метою встановлення контролю над іноземними підприємствами.

4. В якості методів захисту національного товаровиробника в умовах безмитної торгівлі використовуються:

- a) податкові пільги;
- b) державні закупівлі;
- c) нетарифні бар'єри;
- d) усі відповіді вірні.

5. Перевагами лібералізації міжнародної торгівлі для розвинутих країн слід вважати:

- a) зниження конкуренції на внутрішньому ринку;
- b) отримання додаткових надходжень мита до бюджету;
- c) поява доступу до іноземних ринків збуту та сировини;
- d) зростання конкуренції на зовнішніх ринках.

6. Перевагами лібералізації міжнародної торгівлі для країн, що розвиваються, слід вважати:

- a) зниження конкуренції на внутрішньому ринку;
- b) отримання додаткових надходжень мита до бюджету;
- c) поява доступу до іноземних товарів;
- d) зростання конкуренції на зовнішніх ринках.

7. Збільшення державних витрат та зниження податків, як метод стимулювання економічного росту, в умовах відкритої економіки:

- a) спричинить зростання ВВП, оскільки обумовить додатковий попит;
- b) не спричинить зростання ВВП, оскільки додатковий попит буде покритий імпортом;
- c) спричинить зростання цін, оскільки зросте попит;
- d) обумовить зростання конкуренції між вітчизняними виробниками.

8. Монетарна експансія, здійснена для стимулювання росту відкритої економіки:

- a) буде неефективною, оскільки додатковий попит покриється імпортом;
- b) може бути неефективною за рахунок вивезення капіталу;
- c) єдиний ефективний метод стимулювання росту відкритої економіки;
- d) стимулюватиме імпорт за рахунок зниження курсу національної валюти.

9. Глобалізація проявляється у:

- a) скороченні обсягів експорту та імпорту;
- b) зростанні тарифних бар'єрів зовнішньої торгівлі;
- c) вирівнюванні основних параметрів національних ринків;
- d) вірна відповідь відсутня.

10. Глобалізація проявляється у:

- a) зближенні рівнів економічного розвитку країн світу;
- b) посиленні інтеграційних тенденцій у світі;
- c) ліквідації бар'єрів для переміщення робочої сили;
- d) усі відповіді вірні.

11. До переліку визначальних факторів трансформації ролі КНР у світовій економіці можна віднести:

- a) закритість країни для імпорту;
- b) виважену політику залучення іноземних інвестицій;
- c) експортну орієнтацію виробництва;
- d) усі відповіді вірні.

12. До переліку визначальних факторів трансформації ролі Індії у світовій економіці можна віднести:

- a) активну інноваційну діяльність;
- b) значні суми державних інвестицій;
- c) значний ресурсний потенціал;
- d) усі відповіді вірні.

13. До переліку визначальних факторів трансформації ролі Бразилії у світовій економіці можна віднести:

- a) відносну закритість економіки в середині ХХ ст.;
- b) сильну державну економічну політику;
- c) значний ресурсний потенціал;
- d) усі відповіді вірні.

14. Фіскальна стимулююча політика пов'язана зі:

- a) збільшенням кількості грошей в обігу;
- b) зростанням податків та зниженням обсягів державних витрат;
- c) зниженням податків та зростанням обсягів державних витрат;
- d) зменшенням кількості грошей в обігу.

15. Монетарна стимулююча політика пов'язана зі:

- a) збільшенням кількості грошей в обігу;
- b) зростанням податків та зниженням обсягів державних витрат;
- c) зниженням податків та зростанням обсягів державних витрат;
- d) зменшенням кількості грошей в обігу.

Рекомендована література:

1. Алімпієв Є. В. Курсовий канал фінансово-монетарної трансмісії в Україні / Є. В. Алімпієв // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 1. – С. 123-132.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка / В. Базилевич, К. Базилевич, Л. Баластрик. – К. : Знання, 2007. – 703 с.
3. Грущинська Н. М. Геоелектронна стратегія в умовах міжнародної конкуренції / Н. М. Грущинська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 9. - С. 30-33.
4. Дадашова П. А. Напрями взаємоузгодження монетарної та фіскальної політики для досягнення макроекономічної стабільності / П. А. Дадашова // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 23(1). – С. 128-134.
5. Дерід І. О. Історичний розвиток та сучасні тенденції міжнародної спеціалізації / І. О. Дерід // Економічний простір. – 2015. – № 96. – С. 25-33.
6. Дзюблюк О. Антикризисні заходи монетарної політики ФРС США: національні особливості і глобальні перспективи / О. Дзюблюк // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2014. – Вип. 19(1). – С. 25-34.
7. Коваленко Л. О. Голуб В. М., Абакуменко О. В., Маргасова В. Г. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності. Друге видання / під загальною редакцією Коваленко Л. О. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2011. – 232 с.
8. Ладиченко К. І. Індикатори вимірювання зовнішньоторговельної відкритості національної економіки / К. І. Ладиченко // Економічний простір. – 2015. – № 95. – С. 16-25.
9. Липов В. Теоретичні засади моделювання відкритої економіки / В. Липов // Інтернет-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecte_2016_3_8.pdf
10. Маршавін Ю. Стимулююча грошово-кредитна політика як основний засіб збереження трудових колективів в умовах новітніх викликів / Ю. Маршавін // Україна: аспекти праці. – 2014. – № 6. – С. 3-10.
11. Микитась В. В. Глобалізація як контекст формування економічної політики держави / В. В. Микитась // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 4. – С. 11-14.
12. Національна економіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін.]; За ред. В. М. Тарасевича – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 280 с.
13. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів / Є. В. Савельєв: Підручник для магістрів з міжнародної економіки. – Тернопіль: економічна думка, 2000. – 450 с.
14. Серебрянський Д., Капелюш А. Взаємодія фіскальної та монетарної політики в умовах фінансової стабілізації економіки України / Д. Серебрянський, А. Капелюш // Вісник Національного банку України. - 2015. - № 6. - С. 22-28.
15. Скрипниченко М. Макроекономічна рівновага в теоретичних агрегованих моделях та збалансованість макроекономічних рахунків / М. Скрипниченко // // Інтернет-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecte_2013_4_7.pdf
16. Тарханова Н. О. Глобалізація світового господарства та її вплив на економічний розвиток України / Н. О. Тарханова // Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури. – 2013. – Вип. 2. – С. 98-103.

17. Федорук О. В. Економічна безпека держави з відкритою економікою: сутність та пріоритети зміцнення / О. В. Федорук // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2013. – № 4. – С. 31-37.
18. Філіпенко А. С. та ін. Світова економіка / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков: Підручник. – К.: Либідь, 2000. – 582с.
19. Чумак Н. В. Антимонопольне регулювання товарних ринків у відкритій економіці: проблеми та перспективи / Н. В. Чумак // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 34-39.
20. KOF Globalization Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://globalization.kof.ethz.ch/>